

KONYA'DA 1985-1992 YILLARI ARASINDA KÖPEKLERDE GÖRÜLEN TÜMÖRLER

Hüdaverdi Erer¹

Metin Münir Kıran²

Tumors of dogs between the years 1985-1992 in Konya

Summary: In this survey, 27 dogs with a total of 34 neoplasms were examined in the department of Pathology, Veterinary Faculty, University of Selçuk from January 1985, to December, 1992. Female genital system was the most frequently affected body system (44.1%) [particularly mammary gland (32.4 %)] this followed by cutaneous (23.6 %), male genital system (14.7%) and alimentary system (11.8 %) tumors. Out of 27 dogs, primary multiple tumors were detected in 4 cases (14.8%).

Özet : Bu çalışmada Ocak 1985-Aralık 1992 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalında incelenen 27 köpeğe ait 34 tümör olayı ele alınmıştır. Tümöral oluşumlara en çok dişi genital sistemde (%44.1) ve özellikle de memede (% 32.4) rastlanmıştır bunu deri ve eklemlerinin tümörleri (%23.6), erkek genital sistem (%14.7) ve sindirim sistemi (%11.8) tümörlerinin izlediği tespit edilmiştir. Ayrıca, 27 köpeğin 4'ünde (%14.8) primer multiple tümörler saptanmıştır.

Giriş

Köpeklerde tümör insidensinin belirlenmesine yönelik çalışmalarda, tümörlerin sistem, organ ve dokulara göre görülme sıklığının yanısıra yaş, cinsiyet ve ırk özellikleri de ele alınmaktadır. Köpeklerde her yaşta görülebilen tümörlerin insidensi, yaşın ilerlemesiyle artar ve gençlerde oral papillomatoz gibi genellikle viral orijinli ve iyi huylu tümörlere rastlanırken yaşın ilerlemesiyle kötü huylu tümörlerin görülme sıklığı artmaktadır (13).

Schneider (13)'in bildirdiğine göre, Kaliforniya'da yapılan ve 8604 köpek tümörünün incelendiği bir çalışmada en çok 6-14 yaşlar arasındaki köpeklerde tümöre rastlandığı, bu olguların % 68.6'sını iyi huylu, % 31.4'ünü ise kötü huylu tümörlerin oluşturduğu kaydedilmiştir.

Howard ve Nielsen (6), 750 bokser ve 750 diğer ırklardan olmak üzere toplam 1500 köpek üzerinde yaptıkları çalışmada, bokserlerin %71'inde, diğer ırkların ise %43'ünde çeşitli tümörler tespit etmişlerdir. Her iki grupta da deri tümörlerinin ilk sırayı aldığını bunu genital sistem tümörlerinin izlediğini

kaydeden araştırmacılar, derinin mezenkimal tümörlerinin bokserlerde, epitelyal tümörlerin ise diğer ırklarda daha fazla görüldüğünü belirtmişlerdir.

Yurdumuzda Pamukçu ve Ertürk (10), 1933-1960 yılları arasında toplam 106 tümör olayı incelemiş, en fazla 35 olayla memelerde tümöre rastladıklarını, memeyi 26 olayla erkek ve dişi genital organları, 25 olayla deri ve eklemleri, 12 olayla göz ve eklemleri, 7 olayla ağız mukozası ve dudak tümörlerinin izlediğini bildirmişlerdir. Bunun devamı niteliğindeki bir diğer çalışmada (4) ise, 1964-1970 yılları arasında tümör şüpheli 52 biyopsi materyali incelenmiş ve venereal tümörün ilk sırayı aldığı kaydedilmiştir.

Ülkemizde daha önce köpek tümörlerinin belirli zaman dilimleri içerisinde toplu olarak incelendiği çalışmalar (4,7,10,14,15) bulunmasına karşın, Konya yöresindeki köpek tümörlerinin topluca ele alındığı herhangi bir yayın bulunmamaktadır. Bu çalışmada 1985-1992 yılları arasında S.Ü.Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'nda incelenen köpek tümörleri hakkında toplu bilgiler sunulmaktadır.

Materyal ve Metot

Bu çalışmada 1985-1992 yılları arasında S.Ü. Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'nda incelenen farklı ırk ve yaşlardaki 27 köpekte saptanan 34 tümör olayı gözden geçirildi. Çalışmanın materyalini Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi ve Doğum Kliniklerinden histopatolojik tanı için gönderilen 24 biyopsi örneği ve 3 köpekte otopsilerden elde edilen tümörler oluşturdu. Histopatolojik incelemeler için tümörlü dokulardan alınan örnekler % 10'luk formalinde tespit edildi. Hazırlanan parafin bloklardan 5 mikron kalınlığında kesitler alınarak Hematoksilen-Eozin ile gerekli görülen olgularda ayrıca van Gieson, Periodic Acid Schiff ve Masson'un Trichrome metodlarına göre boyandı.

1. Prof. Dr., S.Ü. Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Konya.
2. Doç. Dr. S.Ü. Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Konya

Bulgular

İncelenen tümörlü 27 köpeğin ırklara ve yaşa göre sayısal dağılımları tablo 1'de gösterildi. Tümörlü köpeklerin %22.2'sinin 6 yaşın altında, %48.1'inin 6-10 yaşlar arasında, %18.5'inin ise 10 yaşın üzerinde oldukları ve tümöre en çok Kangal ırkı köpeklerde rastlandığı tespit edildi. 27 köpekten 14'ünün (%51.8) dişi, 13'ünün (%48.2) ise erkek oldukları görüldü.

Tablo 1. 27 Köpeğin yaş ve ırklara göre sayısal dağılımı

İrk Yaş	Kangal	Alman Seltter Kurt	Kırma	Puanter	Terrier	Çoban Köp.	Kaniş'leri	Belli değil	TOPLAM
1 yaş altı	1	-	-	-	-	-	-	-	1
1-5 yaş arası	2	-	-	-	-	-	-	1	5
6-10 yaş arası	2	2	-	-	1	1	-	2	10
11-15 yaş arası	2	1	-	-	-	-	-	1	5
30 yaş üstü	-	1	-	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	5	3	2	2	1	1	1	4	27

34 tümör olayının sistem, organ veya dokulara göre dağılımları tablo 2'de belirtildi. Buna göre tümör oluşturmaya en fazla dişi genital sistemde rastlanmış (%44.1), bunu sırasıyla deri ve eklemleri (%23.6), erkek genital sistem (%14.7) ve sindirim sisteminin (%11.8) izlediği dikkati çektir.

Tablo 2. Otuzdört Tümör Olgusunun Sistem, organ ve dokulara göre dağılımı.

Sistem, organ, doku	Histopatolojik Tanı	Olgu sayısı	Toplam (n)	%
Deri ve eklemleri.....		8	8	23.6
	Bazal hücreli kanser.....	3		
	Trikoepiteliom.....	2		
	Ter bezi adenokarsinomu.....	1		
	Sebaseöz epiteliom.....	1		
	Lipom.....	1		
Dişi genital sistem.....		15	15	44.1
Vulva, vagina.....	Venereal tümör.....	3		
	Fibromatoz.....	1		
Meme.....	Benign mikst tümör.....	2		
	Malign mikst tümör.....	4		
	Papiller adenokarsinom.....	3		
	Solid karsinom.....	2		
Erkek genital sistem.....		5	5	14.7
Penis, Prepusyum.....	Venereal tümör.....	2		
Testis.....	Sertoli hücreli tümör.....	2		
	Seminom.....	1		
Sindirim sistemi.....		4	4	11.8
Ağız, dudaklar.....	Papillomatoz.....	1		
Gingiva.....	Fibromatoz epulis.....	2		
Karaciğer.....	Intrahepatik kistik kolanjiyositeller adenom.....	1		
Endokrin sistem.....		1	1	2.9
Kalp bazisi.....	Aortic body tümör.....	1		
Hemopoietik sistem.....		1	1	2.9
Dalak.....	Nödüler hiperplazi (benign lenfoma).....	1		
TOPLAM		34	34	100.0

Tartışma ve Sonuç

Köpeklerde tümörlerin insidensi, genellikle fakülteler veya araştırma merkezlerindeki kayıtların belirli zaman aralıkları içinde değerlendirilmesi ile belirlenmektedir. Bu konuda gerek yurt dışında (1, 2, 3, 5, 6, 8, 11) ve gerekse ülkemizde (4, 7, 10, 14, 15) birçok çalışma yapılmıştır. Sunulan araştırmada, Konya yöresindeki köpek tümörleri hakkında toplu bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın materyalini oluşturan 34 tümör olayı bu yöredeki köpek tümörleri hakkında kesin yargıya varmak için oldukça azdır.

Köpeklerde yaşın ilerlemesiyle, özellikle de 6 yaşından itibaren tümör insidensinin arttığı bildirilmiştir (2,3,6,13). Cotchin (2), incelediği 1018 tümörlü köpeğin % 50'sinin, ve bir diğer çalışmada (3) ise, tümörlü 2629 köpeğin % 56.2'sinin 6-10 yaşları arasında olduğunu kaydetmiştir. Bu çalışmada da incelenen köpeklerin yaklaşık yarısının (%48.1) 6-10 yaşları arasında olduğu görülmüş ve durum literatür verilerine (1, 2, 3, 6, 13) uygun bulunmuştur.

Çalışmada ele alınan köpeklerin ırklara dağılımı incelendiğinde Kangal ve Alman Kurt köpeklerinde tümöre daha fazla rastlandığı dikkati çekmiştir. Bu durum sözü edilen ırkların tümöre dispozisyonunu değil, ancak genellikle bilinçli hayvan sahiplerinin ve askeri kurumların, yetiştirdikleri bu ırk köpeklerin herhangi bir rahatsızlığının tedavisi için daha duyarlı davranmalarını ifade edebilir.

İncelenen tümörlü köpeklerde cinsiyet yönünden bir fark bulunamamış, ancak dişilerde daha çok genital organlarda, özellikle de memelerde tümöre rastlandığı halde, erkeklerde deri ve eklemlerinin tümörleri daha fazla görülmüştür. Bu bulgular da literatür verilerine uygunluk göstermektedir (2, 3).

Pamukçu ve Ertürk (10), meme tümörlerinin ilk sırayı aldığını, bunu dişi ve erkek genital sistem ile deri tümörlerinin (% 44.1) izlediğini kaydetmişlerdir. Bu çalışmada ise, dişi genital sistem tümörlerinin (%44.1) ilk sırayı aldığı, bunu deri ve eklemleri (%23.6), erkek genital (%14.7) ve sindirim sistemi (% 11.8) tümörlerinin izlediği tespit edilmiştir.

Köpeklerde dişi genital sistem tümörlerine oldukça sık rastlandığı ve bunlardan en önemlisinin meme tümörleri olduğu bildirilmiştir (2, 3, 6, 7, 8, 9,

10, 15). Cotchin (2), dişi genital sistem tümörlerinin %81'inin memede, %13'ünün de vulva ve vaginada saptandığını, aynı araştırmacı bir başka çalışmasında (3) ise, dişi genital sistem tümörleri içerisinde meme tümörlerinin %82.4, vulva ve vagina tümörlerinin ise %11.3'lük bir yer tuttuğunu bildirmiştir. Pamukçu ve Ertürk (10), dişi genital sistem tümörlerinin %72.9'unun memede %27.1'inin ise vulva ve vaginada görüldüğünü kaydetmişlerdir. Bu çalışmada dişi genital sistem tümörlerinin % 73.3'üne memede, % 26.7'sine de vulva ve vaginada rastlanmış olup bazı araştırmacıların (2,3,10) bildirdikleri oranlara yakın olduğu dikkati çekmiştir. Çalışmada tüm köpek tümörlerinin %32.4'ünü oluşturan meme tümörlerinin büyük bölümünün (%81.8) kötü huylu oldukları saptanmıştır. Erkek genital sistem tümörleri, tüm tümör olgularının %14.7'sini oluşturmuş ve bunların %60'ının testislerde, %40'ının ise penis ve prepusyumda görüldüğü dikkati çekmiştir. Meme tümörleri hariç tutulduğunda erkek ve dişi genital sistem arasında tümöre yakalanma yönünden belirgin bir farkın bulunmadığı görülmüştür. Bu durum bir çok araştırmacının (2, 3, 6, 10) bildirdikleri ile uygunluk göstermiştir. Bu çalışmada genital organlarda 5 olguda (%14.7) venereal tümöre rastlanmıştır.

Bazı araştırmacılar (2, 3, 6, 13), köpeklerde en sık rastlanılan tümörlerin deri tümörleri olduğunu bildirmişlerdir. Cotchin (2), 2361 köpek tümörü incelemiş ve bunların %39'unda deri tümörleri tespit etmiş, bunların % 30'unu epitelyal tümörlerin ve % 18'ini ise melanomların oluşturduğunu vurgulamıştır. Pamukçu ve Ertürk (10), inceledikleri 106 köpek tümöründen 25'inin (%23.6) deride görüldüğünü ve bunlardan 17'sinin de epitelyal tümör olduğunu bildirmişlerdir. Bu çalışmada incelenen tümörlerin % 23.6'sının deri ve eklemlerinin tümörleri olduğu görülmüş, bunların büyük bölümünün epitelyal kökenli ve kötü huylu tümörler olduğu dikkati çekmiştir. Bu bulgularımız Cotchin (2)'in bildirdiklerinden farklı Pamukçu ve Ertürk (10)'ün bulgularına benzer bulunmuştur.

Köpeklerde aynı (7,8) veya farklı (1,6,12,13) organlarda multiple tümörlere rastlandığı bildirilmiştir. Howard ve Nielsen (6), tümürlü bokser ırkı köpeklerin % 8.5'inde, diğer ırkların ise % 4'ünde multiple tümörler tespit etmişlerdir. Bu çalışmada da incelenen 27 köpeğin 4'ünde (%14.8) aynı veya farklı

organlarda primer multiple tümörler görülmüştür. Bu nedenle 27 köpekte saptanan tümör olgularının sayısı 34 olmuştur. Bu 4 olgudan 1'inde 5, diğer 3'ünde ise 2'şer adet farklı tümör tespit edilmiştir. Yüksek oranda multiple tümörlere rastlanmış olması, bu hayvanların tümör oluşumuna karşı ferdi duyarlılıkları ile açıklanabilir.

Kaynaklar

- 1-Brodey, R.S., and Rozsel, J.F. (1967). Neoplasms of the canine uterus, vagina and vulva:A clinicopathologic survey of 90 cases. J.A.V.M.A., 151,10,1294-1307.
- 2-Cotchin, E. (1954). Neoplasia in the dog. Vet. Rec., 66,879-884.
- 3-Cotchin, E. (1959). Some tumours of dogs and cats of comparative veterinary and human interest. Vet. Rec., 71,1040-1054.
- 4-Ertürk, E., Tanzer, F. ve Bulucu, M. (1971). Patolojik Anatomi kürsüsünde 1964-1970 yılları arasında incelenen köpek ve kedi tümörleri. A.Ü.Vet. Fak. Derg., 18,3-4,383-386.
- 5-Escudero, A., Martinez, J.M., Espinosa, J., and Sanchez, A. (1982). Casuistry and tumoural incidence in domestic animals. An. Fac. Vet. Leon., 28,29-37.
- 6-Howard, E.B., and Nielsen, S.W.(1965). Neoplasia of boxer dog. Amer. J. Vet. Res., 26,1121-1131.
- 7-Köküslü, C. ve Akkayan, C. (1972). Ankara'da 1968-1972 yılları arasında incelenen kedi ve köpeklerin primer meme tümörleri. A.Ü.Vet. Fak. Derg., 19,4,502-516.
- 8-Mulligan, R.M.(1975). Mammary cancer in the dog; A study of 120 cases. Amer. J. Vet. Res., 36,9,1391,1396.
- 9-Nielsen, S.W. (1983). Clasification of tumors in dogs and cats. J. Amer. Anim. Hosp. Ass., 19,13-51.
- 10-Pamukçu, A.M. ve Ertürk, E.(1962). Ankara'da köpeklerde görülen tümör çeşitleri. A.Ü.Vet. Fak.Derg., 9,1,1-9.
- 11-Plummer, P.J.G. (1956). A survey of six hundred and thirty six tumors from domesticated animals. Can. J. Comp. Med., 20,7,239-251.
- 12-Priester, W.A., Goodman, D.G., and Theilen, G.H. (1977). Nine simultaneous primary tumors in a boxer dog. J.A.V.M.A., 170,8,823-826.
- 13-Schneider, R. (1978). General considerations. In "Tumours of Domestic Animals" Ed. JE Moulton 2nd ed., Univ. of California Press Ltd., London, England.
- 14-Şenünver, A., Türkaslan, M.T., Berah, T., ve Yeşildere, T. (1982). İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Kliniğine 1977-1980 yılları arasında getirilen dişi köpeklerde rastlanılan transmissible venereal tümör olguları üzerinde çalışmalar. İ.Ü.Vet. Fak. Derg., 8,2,69-76.
- 15-Türkaslan M. T., Berah T., Şenünver A, ve Yeşildere T.(1983) yılları arasında İ.Ü.Veteriner Fakültesine getirilen dişi köpeklerde rastlanılan meme tümör olguları üzerinde çalışmalar. İ.Ü.Vet. Fak. Derg., 9,2,11-20.